

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2TdoV/5/2018
Identifikačné číslo spisu: 9016898580
Dátum vydania rozhodnutia: 01.03.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Hatala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:9016898580.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Jany Serbovej, JUDr. Juraja Klimenta, JUDr. Aleny Šiškovéj a JUDr. Martina Bargela v trestnej veci obvineného S. J., pre trestný čin podvodu § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. v znení zákona č. 183/1999 Z. z., prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 1. marca 2021 v Bratislave dovolanie obvineného S. J., podané prostredníctvom obhajkyne JUDr. Daniely Bacíkovej, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. novembra 2017, sp. zn. 2 To 4/2016, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného S. J. sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „súd prvého stupňa“) v poradí druhým rozsudkom z 27. októbra 2015, sp. zn. 5T/10/02 uznal obvineného S. J. za vinného z trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zák. v znení zákona č. 183/1999 Z. z. (ďalej len „Trestný zákon“) na skutkovom základe, že

1) na základe uzatvorenej ústnej dohody s J. W., nar. XX. O. XXXX, predmetom ktorej bolo dokončenie stavby rodinného domu majiteľa J. W. s manželkou, v obci N., jeho firmou A. - S. J. so sídlom v D. D., T. Č.. X a dodatočne vyhotovenej písomnej Zmluvy o dielo v zmysle ust. § 536 a nasl. Obchodného zákonníka, s dátumom 22. júna 1998, v dňoch 18. septembra 1998, 21. septembra 1998 a 23. septembra 1998, vyfakturoval faktúrami č. P-11/98, č. P-12/98 a č. P-13/98, opatrenými jeho firemným razítkom, J. W. práce na objekte rodinného domu v obci N. v sumách 205.205,- Sk, 236.592,- Sk a 207.795,- Sk, ktoré doložil príslušnými súpismi vykonaných prác a dodávok s vyčíslením ich celkových nákladov vo výškach zodpovedajúcich fakturovaným sumám a nechal si vyfakturované práce J. W. a jeho manželkou v sume 719.592,- Sk uhradiť tak, že títo mu v čase od 25. septembra 1998 do 20. októbra 1998 previedli na účet jeho firmy vedený v pobočke Prvej komunálnej banky v Banskej Bystrici celkom sumu 649.592,- Sk z finančných prostriedkov, ktoré im poskytol Štátny fond rozvoja bývania v Bratislave vo forme úveru a nenávratného príspevku a 8. októbra 1998

mu J. W. ešte v hotovosti vyplatil sumu 70.000,- Sk, hoci vyfakturované stavebné práce na rodinnom dome J. W. nevykonal, iba v minimálnom rozsahu zodpovedajúcom hodnote 12.774,80 Sk a napriek daným prísľubom, že práce v krátkom čase vykoná a zmluvným záväzkom, dostavbu rodinného domu nezrealizoval. Uvedeným konaním spôsobil J. W. s manželkou O. W. škodu vo výške 706.817,20 Sk,

2) v rozpore so skutočnosťou W. J.Á., nar. XX. S. XXXX, predstieral, že jeho stavebná firma A. získala veľkú zákazku a to výstavbu pobočky R. v Q., na rozbehnutie ktorej potrebuje finančné prostriedky, pod uvedenou zámenkou postupne od W. J. v Banskej Bystrici, v čase od 15. januára 1999 do presne nezisteného dňa v mesiaci apríli 1999 formou pôžičiek prevzal spolu 3.400.000,- Sk s prísľubom, že zapožičané peniaze mu bez akýchkoľvek problémov bude schopný vrátiť, dosiaľ tak však neučinil a poškodenému W. J. dlhuje 3.400.000,- Sk,

Dňa 23. februára 2000 v Banskej Bystrici formou pôžičky vylákal od W. J. peniaze v sume 562.000,- Sk s prísľubom, že mu tieto vráti do 1. marca 2000, hoci už vopred vedel, že daný sľub, ako aj písomný záväzok nedodrží a peniaze poškodenému do 1. marca 2000 nevráti. Poškodenému W. J. dosiaľ sumu 562.000,- Sk nevrátil.

Dňa 29. februára 2000 od W. J. v Banskej Bystrici vylákal peniaze v sume 330.000,- Sk pod zámenkou, že mu za ne zaobstará americké doláre vo výhodnej cene. Dosiaľ mu však sľúbené americké doláre nezaobstaral a ani peniaze v sume 330.000,- Sk nevrátil.

Uvedeným konaním spôsobil W. J. škodu v sume 4.292.000,- Sk.

3) 15. júna 1999 v Banskej Bystrici od JUDr. S. C. prevzal 68.000,- Sk s prísľubom rýchleho zaobstarania amerických dolárov vo výhodnej cene a ich dodania ešte v ten istý deň poškodenému, hoci už vopred vedel, že tak nespraví a získané peniaze použije na iný účel. Sľúbené americké doláre dosiaľ JUDr. S. C. neobstaral a zo sumy 68.000,- Sk po urgenciách poškodeného tomuto vrátil 13. septembra 1999 iba 10.000,- Sk.

Poškodenému JUDr. S. C. tak dosiaľ dlhuje sumu najmenej 58.000,- Sk.

4) 15. apríla 1999 od K. H., nar. XX. V. XXXX, v Banskej Bystrici, formou pôžičky vylákal najskôr 80.000,- Sk a 10. júna 1999 čiastku 120.000,-Sk s prísľubom ich vrátenia v termínoch do 30. apríla 1999 a 25. júna 1999, pričom v rozpore so skutočnosťou predstieral, že s návratnosťou pôžičiek nebude mať problémy, nakoľko rozbieha projekt a dostane čoskoro 4.000.000,- Sk. V dohodnutých termínoch však pošk. K. H. peniaze nevrátil, až v priebehu mesiaca februára 2000, po opakovaných urgenciách poškodenej vrátil 35.000,- Sk, pričom sumu 165.000,- Sk jej dosiaľ dlhuje.

5) 28. apríla 1999 pred budovou Poštovej banky na Lazovnej ulici v Banskej Bystrici formou pôžičky vylákal od K. D., nar. XX. S. XXXX, sumu 220.000,- Sk s prísľubom vrátenia tejto čiastky do 20. mája 1999, hoci vedel, že tak neučiní a peniaze jej v stanovenom termíne nevráti, na naliehanie poškodenej jej z pôžičky 9. júla 1999 vrátil iba 9.400,- Sk, sumu 68.000,- Sk vyplatil Ing. P. za vykonané práce pre poškodenú, pričom zvyšok sumy 142.600,- Sk poškodenej K. D.R. dosiaľ nevrátil a jej dlhuje.

6) 10. mája 1999 pod zámenkou výstavby rodinného dvojdomu v lukratívnej časti mesta D. D. vylákal od U. I., nar. XX. A. XXXX, v jej byte na ul. Č. č. XXXX/XX v D. D. ako zálohu na začatie stavby sumu 1.440.000,- Sk a neskôr 17. mája 1999 pod zámenkou výstavby garáží sumu 300.000,- Sk s tým, že po ukončení stavieb tieto ako stavebník prevedie do jej vlastníctva, hoci už vopred vedel, že sľúbenú výstavbu dvojdomu a garáží realizovať nebude, a ani o vydanie príslušných povolení na ich výstavbu nežiadal. Poškodenej U. I. zo sumy 1.740.000,- Sk vrátil iba 20.000,- Sk a dosiaľ jej dlhuje peniaze v sume 1.720.000,- Sk.

7) v presne nezistený deň v mesiaci august 1999 pred budovou Riaditeľstva telekomunikácií na Wolkerovej ul. č. 34 v Banskej Bystrici, formou pôžičky vylákal od S. F., nar. X. K. XXXX, najskôr

30.000,- Sk a neskôr 2. decembra 1999 v priestoroch uvedenej budovy peniaze v sume 60.000,- Sk pod zámenkou, že tieto potrebuje na stavbu rodinného domu v obci D. a vráti mu obe pôžičky do 15. decembra 1999 spolu aj s úrokom v sume 150.000,- Sk, pričom ako zábezpeku návratnosti pôžičiek uviedol do písomnej zmluvy o pôžičke motorové vozidlo zn. FIAT PUNTO, ev. č. D. XX-XX, ktoré nebolo jeho vlastníctvom, ale spoločnosti K., I. s r. o. D. D.. Poškodenému S. F. dosiaľ peniaze nevrátil a spôsobil mu tak škodu vo výške 90.000,- Sk.

8) 17. augusta 1999 v Banskej Bystrici formou pôžičky prevzal od X. U., nar. XX. I. XXXX, peniaze v sume 50.000,- Sk s prísľubom vrátenia zapožičaných peňazí menovanému do 1. septembra 1999, hoci už vopred vedel, že v uvedenom termíne mu zapožičané peniaze nebude môcť vrátiť a dosiaľ mu vrátil iba sumu 6.500,- Sk, čím X. U. spôsobil škodu vo výške 43.500,- Sk.

Súd prvého stupňa za to obvinenému S. J. uložil podľa § 250 ods. 5 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov, na ktorého výkon bol zaradený do II. (druhej) nápravno-výchovnej skupiny (§ 39a ods. 3 Trestného zákona). Súčasne mu podľa § 228 ods. 1 Tr. por. účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný poriadok“) uložil povinnosť nahradiť škodu jednotlivým poškodeným vo výškach uvedených v rozsudku. Pozostalých po nebohých poškodených W. J. a U. I. odkázal s nárokom na náhradu škody na konanie o občiansko-právnych veciach (§ 229 ods. 1 Trestného poriadku) a poškodených JUDr. S. C. a K. D. odkázal so zvyškom nároku na náhradu škody na konanie o občiansko-právnych veciach (§ 229 ods. 2 Trestného poriadku).

Proti tomuto rozsudku podala obhajkyňa obvineného (zastupujúca obvineného v konaní proti ušlému) odvolanie, na poklade ktorého Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom zo 14. novembra 2017, sp. zn. 2 To 4/2016 podľa § 258 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a v zmysle ustanovenia § 259 ods. 3 Trestného poriadku sám obvinenému uložil podľa § 250 ods. 5 Trestného zákona v spojení s § 40 ods. 1 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 42 (štyridsaťdva) mesiacov, na ktorého výkon obvineného zaradil do I. (prvej) nápravno-výchovnej skupiny (§ 39a ods. 3 Trestného zákona).

Proti rozsudku najvyššieho súdu podal obvinený S. J., prostredníctvom ustanovenej obhajkyne JUDr. Daniely Bacíkovej, dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), g), i) Tr. por. s tým, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu; rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom; rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. V rukou písanom dovolaní obvinený S. J. uviedol aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d) Tr. por., t. j., že hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

Obvinený v dovolaniach (rukou písané dovolanie obvineného je obsahovo totožné s dovolaním podaným jeho obhajkyňou) namietol vedenie konania ako proti ušlému, čím mu bolo zásadným spôsobom porušené právo na spravodlivý súdny proces a právo na obhajobu. Na takýto postup neboli splnené zákonné podmienky, keďže sa neskrýval ani nevyhýbal trestnému stíhaniu. Ak mu zdravotný stav dovoľoval, zúčastňoval sa pojednávani. Počas trestného konania sa pôvodne zdržiaval na adrese J. X, J., kde mal zriadený N..V..D.. Následne z dôvodu pokračujúceho vydierania voči jeho osobe zmenil adresu a býval u pani Mgr. K. D. na adrese K. X, J., kde bol prihlásený k prechodnému pobytu. Na uvedenej adrese bol opakovane kontaktovaný príslušníkmi Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach. V dobe, keď bol na neho vydaný príkaz na zatknutie a viedlo sa voči nemu konanie ako proti ušlému, bol v kontakte s políciou, pričom mu bola aj uložená pokuta za dopravný priestupok. Dňa 23. decembra 2017 ho na adrese prechodného pobytu navštívili policajti, ktorí od neho zisťovali identifikačné údaje. Nebol informovaný o príkaze na zatknutie, ani konaní proti ušlému. Na adrese prechodného pobytu mu boli riadne doručované poštové zásielky. Zadržaný bol rovnakým policajtom, ktorý ho 23. decembra 2017 navštívil. Rovnako je v rozpore so skutočnosťou tvrdenie odvolacieho súdu, že mu od 1. januára 2015 nebola poskytnutá zdravotná starostlivosť. Jeho zdravotný stav bol vážny, ale zo strachu pred

vydierajúcimi osobami uhrádzala náklady Mgr. K. D.. O zlom zdravotnom stave svedčí fakt, že po nástupe do výkonu trestu odňatia slobody musel byť hospitalizovaný v Nemocnici pre obvinených a odsúdených v Trenčíne.

V ďalšej časti podania uviedol, že odvolací súd sa nedostatočne vysporiadal s jeho námietkami proti prvostupňovému rozsudku. Niektoré dôkazy boli vykonané v rozpore so zákonom a rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Obvinený trval na námietkach proti skutkovým a právnym zisteniam krajského súdu, ktoré v dovolaní bližšie rozobral.

Pri bode 1/ rozsudku poukázal na vyfakturovanie vykonaných prác vo výške 719.592,- Sk, ktoré si nechal poškodený W. „prefinancovať“ cez Štátny fond rozvoja bývania. Práce realizoval prostredníctvom firmy W.-I.. Vykonaným dokazovaním sa nepodarilo preukázať skutočnú hodnotu realizovaných prác. Znalci neboli predložené preskúmateľné listinné dôkazy, preto hodnotu prác uvedenú v znaleckom posudku vo výške 12.774,80 Sk nemožno považovať za hodnotu skutočne realizovaných prác. K nedodržaniu zmluvných podmienok došlo z oboch zmluvných strán, preto bolo potrebné skutok považovať za obchodnoprávny, resp. občianskoprávny vzťah, nie trestný čin. Vo vzťahu k bodu 2/ rozsudku obvinený spochybnil realitu a výšku pôžičky od poškodeného W. J.. Pripustil, že podpísal uznanie dlhu, ale sumu dopísal poškodený, ktorý zlikvidoval skutočné doklady o pôžičkách. Uznanie dlhu nemalo predpísané náležitosti, preto nemohlo byť podkladom trestného konania. V súvislosti s tvrdeniami poškodeného spochybnil, že poškodený mal peniaze, ktoré mali byť predmetom pôžičky. Poškodený pritom nebol vypočítaný po zmene v zložení senátu krajského súdu a neboli odstránené vzniknuté rozpory. V prípade poškodeného JUDr. S. C. (bod 3/ rozsudku) nebol preukázaný úmysel obvineného. Poškodený potvrdil, že obvinenému niekoľkokrát požičal nižšie sumy, ktoré mu vrátil. Rovnako pri bode 4/ rozsudku absentoval úmysel obvineného podviesť poškodenú K. H.. Na nevrátenie pôžičky mala vplyv zlá finančná situácia obvineného, preto nešlo o trestný čin. V prípade poškodenej K. D. (bod 5/ rozsudku) sa jednalo o občianskoprávny vzťah, pričom poškodenej vrátil 69.400,- Sk, Ing. P. za poškodenú vyplatil 68.000,- Sk a ostatné si odrobil v záhrade poškodenej. V bode 6/ rozsudku neboli vykonaným dokazovaním odstránené rozpory, či išlo o pôžičku alebo zálohu na stavbu rodinného domu. Poškodenej U. I. vrátil 20.000,- Sk. V súvislosti s bodmi 7/ a 8/ rozsudku obvinený nepoprel nevrátenie pôžičiek poškodeným S. F. a X. U., avšak sa stal obeťou vydierania a prišiel o celý svoj majetok.

Obvinený taktiež namieta rozpornosť so zákonom a neobjektívnosť znaleckého posudku k duševnému stavu z dôvodu viacerých výhrad (zle uvedený dátum vyšetrenia, neúplné predvolanie, chyba v údajoch o výške a váhe, krátka doba vyšetrenia), ako aj k znaleckému posudku znalca MUDr. C. N.Á., proti ktorému podal námietky, keďže znalec si nepribral do konania odborného konzultanta najmä z odvetvia pľúcneho lekárstva a traumatológie napriek tomu, že nemá odbornú špecializáciu z uvedeného odvetvia. Znalec vychádzal len z písomnej dokumentácie nachádzajúcej sa v súdnom spise a u ošetrojúcej lekárky, bez osobného vyšetrenia. Súčasne znalec v tretej odpovedi na súdom položenú otázku hrubo urazil osobnú a ľudskú dôstojnosť obvineného. K odstráneniu väd znaleckého posudku nedošlo ani výsluchom znalca, preto na neho nemožno prihliadnuť.

Dovolaciemu súdu navrhol zrušiť napadnutý rozsudok, ako aj rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, vec vrátiť prvostupňovému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie s tým, že v konečnom dôsledku žiadal, aby bol oslobodený spod obžaloby a poškodení so svojimi nárokmi na náhradu škody odkázaní na občianskoprávne konanie.

Predseda senátu súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. zaslal rovnopis dovolania na vyjadrenie ostatným procesným stranám.

K dovolaniu sa vyjadril prokurátor a poškodení H. a U..

Prokurátor k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. uviedol, že obvinený v priebehu

trestného konania realizoval svoje obhajobné práva osobne a prostredníctvom obhajcov. Súdny ho vždy upovedomili o termíne pojednávania na adresy, ktoré v konaní uvádzal. V prípade, že zmena adresy a miesto jeho pobytu nebolo známe súdu, ani jeho obhajcovi a nepodarilo sa ho vypátrať inak, nebola dôvodom na nekonanie a predĺžovanie súdneho konania, opakovane odročovaného z dôvodov na strane obvineného, ktorý vedel, že sa proti nemu vedie trestné konanie. Súd pristúpil na konanie proti ušlému podľa § 302 a nasl. Trestného poriadku až na hlavnom pojednávaní konanom 26.-27. októbra 2015. Dôkazy sa vykonávali opakovane, kontradiktórnym spôsobom, obvinený mal možnosť sa k nim vyjadriť, čo aj využil. V dovolaní pritom obvinený nešpecifikoval, v čom konkrétne malo byť porušené jeho právo na obhajobu zásadným spôsobom.

Podľa názoru prokurátora, obvinený ani v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. nekonkretizoval nezákonnosť vykonania znaleckých posudkov, iba polemizoval s ich závermi a namietal neobjektívnosť a údajnú zaujatosť znalcov. Znalecké posudky boli zabezpečené v súlade s ustanoveniami procesného kódexu, boli na hlavnom pojednávaní riadne vykonané so súčasným výsluchom znalcom, ktorí ozrejmili svoje zistenia a postupy.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. poukázal na hodnotenie dôkazov zo strany obvineného. Konajúce súdy sa s obhajobnou argumentáciou obvineného vysporiadali dostatočne, pričom opačný názor obvineného nezakladá dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia zisteného skutku alebo nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že konaním obvineného boli naplnené všetky zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona.

Dovolaciemu súdu navrhol dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť, pretože neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Tr. por.

Poškodená H. v podaní poukázala na neskúmanie ospravedlnení obvineného zo strany súdu, pričom mala za to, že neboli v súlade so skutočnosťou. Napriek tomu, že obvinený si ako adresu uvádza T. Č.. X, D. D., nebyva tam, pretože byt bol už viackrát predaný.

Poškodený U. sa nestotožnil s tvrdeniami obvineného. Vyjadril názor, že konanie obvineného bolo úmyselné, nakoľko vedel, že dlhuje peniaze a aj tak si požičiaval ďalej, pričom ich nemienil vrátiť. Ak obvineného niekto vydierať, mal podať trestné oznámenie. Vysoký krvný tlak a cukrovka nie je dôvodom na nepotrebanie jeho konania. V tejto súvislosti poškodený poukázal na skutočnosť, že súdne konanie trvajúce cca 13 rokov bolo sústavne odročované kvôli neprítomnosti obvineného, ktorý nemohol byť stále chorý.

Vyjadrenia prokurátora a poškodených neboli v súlade s judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva zaslané ostatným procesným stranám, preto dovolací súd 10. júla 2018 vrátil spis Krajskému súdu v Banskej Bystrici ako predčasne predložený. Z dôvodu hospodárnosti konania zároveň súdu prvého stupňa uložil povinnosť najskôr rozhodnúť o podaní obvineného označeného ako „Návrh na opätovné prejednanie vecí súdom, konanie 5T/10/2002“, ktoré podľa obsahu bolo možné považovať za návrh v zmysle ustanovenia § 362 ods. 1 Tr. por., keďže proti obvinenému sa viedlo konanie ako proti ušlému.

Súd prvého stupňa po vrátení vecí postupoval v intenciách pokynu dovolacieho súdu, keď uznesením zo 7. septembra 2018, sp. zn. 5T/10/2002 zamietol podľa § 362 ods. 2 Tr. por. návrh obvineného na opätovné prejednanie trestnej veci (právoplatné v spojení s uznesením najvyššieho súdu z 9. januára 2019, sp. zn. 6 Tost 33/2018) a predmetné vyjadrenia zaslal ostatným procesným stranám.

K doručeným vyjadreniam sa obvinený vyjadril s tým, že v celom rozsahu zotrval na svojom dovolaní a tvrdeniach v ňom uvedených.

Dovolanie obvineného spolu s celým spisovým materiálom bolo opätovne predložené najvyššiemu súdu

23. januára 2020.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom ustanovenej obhajkyne [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por., § 373 ods. 1 Tr. por.], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Tr. por.), spĺňa obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por., avšak dovolací súd zistil, že dovolanie obvineného je potrebné odmietnuť, pretože nie je dôvodné.

Najvyšší súd na úvod poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných vád. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia. Dovolací súd preto nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy. Z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. expressis verbis vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Tr. por. (bližšie viď R 120/2012).

Porušenie svojich práv vzhľadom obvinený predovšetkým vo vedení konania ako proti ušlému.

Trestný poriadok účinný od 1. januára 2006 dáva obvinenému, voči ktorému sa viedlo konanie ako proti ušlému, v ustanovení § 362 ods. 1 možnosť nápravy v podobe návrhu na opätovné prejednanie veci v jeho prítomnosti pre nesplnenie podmienok podľa § 358 ods. 1 Tr. por. Predmetné ustanovenie sa pritom použije aj na konanie proti ušlému vedené podľa § 302 a nasl. Trestného poriadku účinného do 31. decembra 2005, ak súdne rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť po 1. januári 2006, vrátane nesplnenia podmienok podľa § 302 ods. 1 Trestného poriadku (bližšie pozri uznesenie najvyššieho súdu z 28. februára 2017, sp. zn. 1 TdoV 6/2016 a uznesenie najvyššieho súdu z 29. marca 2017, sp. zn. 1 TdoV 11/2016).

Náprava postupom podľa § 362 Tr. por. má povahu osobitného ustanovenia (*lex specialis*) oproti ustanoveniam o dovolaní, preto sa použije prednostne, t. j. ustanovenia o dovolaní sa neaplikujú.

V konečnom dôsledku to znamená, že námietky smerujúce proti nesplneniu zákonných podmienok na vedenie konania ako proti ušlému možno uplatňovať len cez špeciálne ustanovenie § 362 ods. 1 Tr. por., nie aj ako jeden z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Tr. por. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že ustanovenie § 371 ods. 1 písm. d) Tr. por. je v pomere špeciality k § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., t. j. námietky ohľadne pochybenia pri konaní hlavného pojednávania alebo verejného zasadnutia bez účasti obvineného sú napadnuteľné len cez ustanovenie § 371 ods. 1 písm. d) Tr. por. (bližšie viď R 6/2011).

Pokiaľ ide o rozsudok najvyššieho súdu z 25. júna 2010, sp. zn. 1 TdoV 1/2010, ktorý sa s možnosťou podania dovolania v konaní proti ušlému vyrovnal odlišne, tento opomenul osobitný postup podľa § 362 ods. 1 Tr. por., cez ktorý má obvinený k dispozícii účinný prostriedok na dosiahnutie opätovného prejednania veci vo svojej prítomnosti a následné uplatňovanie všetkých svojich práv, vrátane práva na obhajobu. Duálnosť konania (uplatnenie návrhu na opätovné prejednanie veci v prítomnosti alebo dovolania podľa úvahy obvineného) je neudržateľná a zrejme nebola ani zámerom zákonodarcu pri zavedení inštitútu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku pri súčasnom ponechaní špeciálneho ustanovenia v konaní proti ušlému, ktoré má s ohľadom na zásadu špeciality prednosť. Dovolací súd sa pritom v rámci dovolacieho konania nemôže opätovne zaoberať tou istou už raz

právoplatne vyriešenou námietkou, keď navyše rozhodnutia vydané v konaní podľa § 362 Tr. por. nie sú dovolacím súdom preskúmateľné (nejde o rozhodnutia, proti ktorým je dovolanie prípustné). Zároveň je potrebné zdôrazniť, že zachovaním duálnosti by bol priestor pre špekulatívne správanie obvineného, ktorý by po márnom uplynutí lehoty na podanie návrhu na opätovné prejednanie veci v prítomnosti uplatnil ďalší inštitút (dovolanie), aby dosiahol rovnaký zámer napriek tomu, že zákonnú lehotu podľa § 362 ods. 1 Tr. por. zmeškal.

Na margo uvedeného dovolací súd pripomína, že obvinený uplatnil návrh na opätovné prejednanie veci vo svojej prítomnosti s tým, že Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo 7. septembra 2018, sp. zn. 5T/10/2002 v spojení s uznesením najvyššieho súdu z 9. januára 2019, sp. zn. 6 Tost 33/2018 návrh zamietol, pretože dospel k záveru o splnení všetkých podmienok na postup podľa § 302 a nasl. Trestného poriadku.

Iné dôvody zásadného porušenia práva na obhajobu obvinený neuvádzal, preto sa dovolací súd dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. nezaoberal.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozsudok č. 36110/03 z 2.2.2010, Emen p. Turecku, rozsudok č. 25585/02 z 26.1.2010, Van Mechelen a ďalší p. Holansku, Visser p. Holandsku, rozsudok č. 26668/95 zo 14.2.2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozsudok č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15.12.2011 a ďalšie).

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumom odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Tr. por.), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Obvinený namietal rozpornosť znaleckých posudkov, vypracovaných MUDr. J. K. a MUDr. S. D., resp. MUDr. C. N., so zákonom.

Pokiaľ ide o znalecký posudok o duševnom stave obvineného, vyhotovený znalcami z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, MUDr. J. K. a MUDr. S. D., za účelom schopnosti obvineného koncentrovať sa na hlavné pojednávanie a chápať jeho zmysel, znalec MUDr. J. K. sa k rovnakým námietkam obvineného vyjadril na hlavnom pojednávaní konanom 23. apríla 2012 (č. l. 2517 - 2521), pričom vysvetlil nezrovnalosti v dátume vyšetrenia, spôsob predvolania, dĺžku vyšetrenia, ako aj údaje o obvinenom. Obvinený a jeho obhajkyňa pritom mali možnosť na znalecký posudok a výsluch znalca reagovať, vrátane kladenia otázok znalcovi. Dovolací súd (v rozsahu dovolacích námietok, ktorými je viazaný) nezistil pochybenie, ktoré by mohlo ovplyvniť zákonnosť znaleckého posudku.

Znalec ozrejmil omyl v dátume uskutočnenia vyšetrenia s tým, že v tejto časti znalecký posudok na hlavnom pojednávaní opravil. Obvinený bol riadne predvolaný na vyšetrenie konané 5. januára 2012, ktorého sa aj zúčastnil. Znalec sa vyjadril aj k absencii žiadosti o predloženie originálnu zdravotnej dokumentácie, a to aj v nadväznosti na otázky obhajkyne. V tejto súvislosti dovolací súd poznamenáva, že v prípade pochybností mal obvinený možnosť kontaktovať znalca (telefónny kontakt uvedený už v prvom neúspešnom predvolaní na vyšetrenie), pričom z výpovede znalca vyplýva, že obvinený priniesol fotokópie po konzultácii s obhajkyňou. Pokiaľ ide o odlišné údaje o výške a váhe obvineného, na ktorých znalec zotrval, tieto neboli pre záver znaleckého posudku podstatné.

Vo vzťahu k znaleckému posudku MUDr. C. N., znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie interná medicína, pribratého za účelom zhodnotenia zdravotného stavu a schopnosti obvineného zúčastniť sa hlavného pojednávania, a to aj na Krajskom súde v Košiciach, v ktorého obvode obvinený býval, je v prvom rade potrebné uviesť, že znalec sa niekoľkokrát pokúšal písomne, ako aj osobne skontaktovať s obvineným na viacerých adresách (vrátane adresy na doručovanie písomností, ktorú obvinený uvádzal vo všetkých svojich podaniach), aby mu zo strany obvineného bol predložený opis zdravotnej dokumentácie. Obvinený reagoval iba na výzvu z 12. augusta 2014 s tým, že predchádzajúce podania nedostal a všetky jeho lekárske správy a nálezy sa nachádzajú u jeho všeobecnej lekárky. Obdobné podanie zaslal obvinený i súdu prvého stupňa, ktorého následne pravidelne písomne informoval o svojom zlom zdravotnom stave, resp. sa sťažoval na nekonanie znalca.

Napriek tomu, že obvinený poukazoval na dokumentáciu nachádzajúcu sa u jeho všeobecnej lekárky, s ktorou znalec spolupracoval, v dovolaní sa domáhal nezákonnosti znaleckého posudku z dôvodu absencie osobného vyšetrenia. Na margo uvedeného potom námietka obvineného vyznieva tendenčne, v snahe dosiahnuť zrušenie právoplatných rozhodnutí z akéhokoľvek dôvodu. O to viac, že obvinený mal možnosť sa so znalcom skontaktovať telefonicky (k čomu ho znalec v podaniach výslovne vyzýval, pričom o jeho telefónnom čísle a potrebe spolupráce so znalcom vedel minimálne od 22. augusta 2014, kedy mu bolo doručené podanie z 12. augusta 2014, na ktoré reagoval), čo však nespravil.

K námietke obvineného o nepribratí odborného konzultanta z odboru pľúcneho lekárstva a traumatológie je nutné uviesť, že súd prvého stupňa znalcovi iba povolil pribrať daného odborníka, ak to bude považovať za potrebné. Znalec vychádzajúci zo zdravotnej dokumentácie a konzultácie so všeobecnou lekárkou obvineného, ku ktorej chodil pravidelne, identifikoval viaceré závažné ochorenia, medzi ktoré aktuálne nepatril zápal pľúc, ktorý obvinený prekonal v minulosti. Bolo teda v plnej kompetencii znalca zvážiť, či pre posúdenie zdravotného stavu obvineného za účelom možnosti jeho účasti na hlavnom pojednávaní bola potrebná aj konzultácia s lekárom špecializujúcim sa na pľúcne lekárstvo alebo traumatológiu. Nad rámec dovolací súd iba podotýka, že napriek avizovaným pľúcny problémom, obvinený nevyužil rehabilitačný pobyt vo Vyšných Hágoch, účasťou na ktorom odôvodňoval svoj zlý zdravotný stav a neúčasť na hlavnom pojednávaní.

Dovolaciemu súdu súčasne nie je zrejماً súvislosť medzi namietanou nezákonnosťou znaleckého posudku a zachovávaním dôstojnosti trestne stíhaných osôb, či zásadou prezumpcie neviny. Znalec sa v znaleckom posudku nevyjadroval k ne/vine obvineného, iba k možnosti jeho účasti na hlavnom pojednávaní.

K danému dovolaciemu dôvodu je na záver potrebné uviesť, že na jeho naplnenie sa vyžaduje závažné porušenie zákona, zodpovedajúce porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru, pričom odsúdenie by muselo byť založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom. Oba znalecké posudky dal súd prvého stupňa vypracovať za účelom možnosti plynulého konania vo veci. A aj keď na ne prišiel pri posudzovaní spoločenskej nebezpečnosti konania obvineného s ohľadom na odstup času od spáchania skutkov, nemožno konštatovať uznanie viny obvineného na ich podklade, resp. výlučne na nich.

Pokiaľ ide o uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., obvinený vyvodzoval jeho naplnenie predovšetkým z odlišného posúdenia jednotlivých dôkazov, resp. skutkových okolností.

Dovolací súd tieto námietky nemohol hodnotiť, keďže vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený (na rozdiel od ministra spravodlivosti) v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd.

Rovnako nedostatok subjektívnej stránky trestného činu (úmysel) nie je možné namietat' v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. (ani žiadneho iného). Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkované, t. j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia (S 3/2011-II).

Obvinený taktiež namietal, že išlo o občiansko-právne, resp. obchodnoprávne vzťahy, a preto sa nejednalo o trestný čin. Posúdenie konania obvineného s ohľadom na prípadné podradenie pod vzťahy spravujúce sa Obchodným zákonníkom alebo Občianskym zákonníkom, resp. trestným právom si vyžaduje vykonanie dokazovania, na ktoré dovolací súd nie je oprávnený. V dôsledku toho môže dovolací súd vychádzať iba zo záverov súdov nižšieho stupňa, z ktorých vyplýva, že existenciu takýchto vzťahov obvinený predstieral v snahe získať finančné prostriedky. Blížšie sa k totožnej námietke vyjadril odvolací súd, ktorý rozsiahlym spôsobom popísal skutočnosti vedúce k záverom o spáchaní úmyselného trestného činu a nie o porušení iných vzťahov (str. 9 - 11 rozsudku odvolacieho súdu). Navyše, ak páchatel' svojim konaním naplní zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu, je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu vyvodit' trestnoprávnu zodpovednosť postupom podľa Trestného poriadku (R 96/2014).

Aj podľa názoru dovolacieho súdu obvinený naplnil všetky zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona, pričom jednotlivé znaky vyplývajú aj zo skutkových viet v bodoch 1/ - 8/ rozsudku. K uvedeniu poškodených do omylu, resp. k úmyslu obvineného sa, ako už bolo uvedené vyššie, vyjadril odvolací súd, na ktorého argumentáciu dovolací súd v celom rozsahu odkazuje.

Pokiaľ ide o námietku k absencii výsluchu poškodeného W. J., táto nie je relevantná. Poškodený W. J. bol po vrátení veci súdu prvého stupňa vypočutý za účasti obvineného a jeho obhajcu JUDr. Ladislava Čendulu na hlavnom pojednávaní konanom 22. novembra 2010 (č. l. 1846 - 1850), pričom 3. februára 2013 poškodený zomrel. V priebehu konania po vrátení veci pritom nedošlo k zmene v zložení senátu (celý čas bolo totožné zloženie).

Na záver dovolací súd dodáva, že obsahom dovolania obvineného bolo tiež posudzovanie dôkazov a polemizovanie so závermi súdov nižšieho stupňa. Námietky uplatnené na podklade dovolania obvineného, smerujúce k hodnoteniu dôkazov spôsobom, ktorý by zodpovedal predstavám obvineného, však svojim obsahom nenapĺňajú žiaden dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Vzhľadom na to, že v rozsahu námietok obvineného S. J. nie sú naplnené uplatnené dôvody dovolania, najvyšší súd pomerom hlasov 5:0 jeho dovolanie podľa § 382 písm. c) Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.